

ไม่เชื่อ

พระอาจารย์สงบ มนสฺสนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหารธรรม วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๖

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : ข้อ ๒๙๒๖. เรื่อง “การลงโทษลูก”

การลงโทษลูกด้วยการตี เป็นบาปหรือไม่คะ เพราะลูกดื้อรั้น ไม่เชื่อฟัง แม้เราจะสอนลูกดี ๆ แล้วก็ตาม ทุกครั้งที่ต้องตีลูก แม่เองก็เสียใจที่ทำให้ลูกเจ็บ ขอความเมตตาหลวงพอช่วยชี้แนะด้วยค่ะ

ตอบ : ผลของวิญญูะ ผลของการเวียนว่ายตายเกิด การเวียนว่ายตายเกิดในวิญญูะผลัดกันเป็นพ่อ เป็นแม่ เป็นลูก ผลัดกันหมุนเวียนอยู่อย่างนี้ไม่มีที่สิ้นสุด

การที่พ่อแม่จะอบรมบ่มเพาะสั่งสอนลูก มันจะเป็นบาปไปที่ไหน มันเป็นบุญเป็นกุศล เป็นการทำที่เราเอื้อเฟื้อ เราเอาใจใส่ดูแล

ถ้าเราไม่เอาใจใส่ดูแลนะ เราปล่อยให้ละเลยไป เวลาลูกเราเอาแต่ใจ เอาแต่ใจจนเขาดื้อรั้น แล้วต่อไปอนาคตเป็นอย่างไร เขาเองต่างหากจะต้องไปเผชิญเวรกรรมสิ่งที่เขาได้ทำมา ด้วยความคิดว่าเขาคิดว่าถูกต้องชอบธรรม

แต่ถ้ามันถูกต้องชอบธรรมมันก็ต้องมีผลทางกฎหมาย เวลาที่มีผลทางกฎหมายนะ ถ้าเขาละเมิดได้ “พ่อแม่รังแกฉัน”

ถ้าพ่อแม่อบรมบ่มเพาะ มันเป็นบุญเป็นกุศล เป็นการอบรมบ่มเพาะไป ดุสิ เวลาเราเอาลูกไปฝากโรงเรียน วันไหนวันครูๆ ทำไม่ต้องไหว้เคารพครูบาอาจารย์ล่ะ เพราะเขามีบุญคุณ ใช้นี้พ่อแม่ พ่อแม่เป็นอาจารย์ของลูกตั้งแต่วัยแรกเกิดเลย แล้วให้ชีวิตนี้มา มันจะเป็นบาปเป็นกรรมไปที่ไหน

แต่ถ้าเราตีลูกไปด้วยอารมณ์ ด้วยความโกรธ ความเครียด เราไปมีสิ่งใดมาแล้วเรามาลงกับลูก อันนี้มันก็ไม่สมควร แต่ถ้าเราอบรมบ่มเพาะด้วยสัมมาทิฐิ ด้วยความถูกต้องชอบธรรม ด้วยเหตุด้วยผล

ถ้าไม่ตีเลย ถ้าเจรจกกัน คู่กันรู้เรื่อง อันนั้นก็บุญของคน แต่ถ้ามันตีอ้อมมันรั้น ถ้าเราจะอบรมบ่มเพาะของเราโดยสติโดยปัญญา มันก็เป็นการอบรมบ่มเพาะ มันไม่เป็นบาปเป็นกรรม

“แต่” เรานี้มีแต่เยอะมาก ถ้ามีแต่เพราะอะไรล่ะ แต่เพราะอภิชาติบุตร บุตรที่ดีกว่าพ่อกว่าแม่นะ บุตรด้วยบุญด้วยกุศลเข้ามา เขาเกิดด้วยบุญของเขา เขาสร้างแต่คุณงามความดีของเขา เขาดีกว่าพ่อกว่าแม่อีก

เศรษฐีโลก เศรษฐีโลกเขาเกิดมาแต่ละคน เขาเจริญงอกงามดีกว่าพ่อกว่าแม่เขามากมาย เพราะเขาได้ชวนชวายกระทำจนเขาได้เป็นเศรษฐีโลก พ่อแม่ยังไม่มีความสามารถอย่างนั้นเลย

ถ้าเป็นอภิชาติบุตร คือบุตรที่มีบุญมีกุศล เราสร้างบุญกรรมมาด้วยกัน ทำคุณงามความดีมา แต่ถ้าเป็นเวรเป็นกรรมนะ ไฉนนี้แหละน่าเศร้า มันน่าเศร้าใจ เพราะอะไร

เพราะพ่อแม่มันตัดขาดได้อย่างไร สายเลือดนะ แต่มันจะพันพันกันไปอย่างไร มันจะพันพันกับพ่อกับแม่ไปอย่างไร เพราะอะไร เพราะเกิดมาในชาตินี้ไง ดีเอ็นเอพิสูจน์ได้เมื่อไหร่ก็เชื่อพ่อเชื่อแม่ทั้งนั้นแหละ มันเป็นข้อเท็จจริงอยู่แล้ว แล้วมันจะมีแต่ความผิดพลาด มีแต่ความโต้แย้งต่อกัน มีแต่ความทุกข์ความยาก

อันนั้นเมื่อใดถ้าหมดเวรหมดกรรมนะ คำว่า “หมดเวรหมดกรรม” มันละทิฐิมานะ ละที่จะเอาชนะคะคานกัน บางทีมันจะเอาชนะ เอาคะคานกัน เอาแต่อารมณ์ความพอใจของตน นี่มันผลของกรรม แล้วนี่มาจากไหนล่ะ

กุสลา ฐมา อกุสลา ฐมา เราได้สร้างเวรสร้างกรรมอย่างนี้มาทั้งสิ้น ถ้าเราไม่ได้สร้างเวรสร้างกรรมมา เราจะไม่มาเจออย่างนี้

คำว่า “เจอออย่างนี้” นะ เพียงแต่ว่าเจอออย่างนี้แล้ว เรายังยืนยั้นของเรา เพราะเราภูมิใจ และเรามั่นใจของเรามาก ว่าการเกิดเป็นมนุษย์นี้เป็นอริยทรัพย์ เพราะสัตว์โลก ช้าง ม้า วัว ควายเต็มไปหมด ยิ่งแมลงเยอะเยาะไปหมด จิตหนึ่งทั้งนั้น แล้วเราได้เกิดเป็นมนุษย์มันมีคุณค่าแค่ไหน แล้วพอเกิดเป็นมนุษย์แล้ว ถ้ามีโอกาสไม่มีโอกาสไป

มีคนมาหาเรามากมาย อยากจะประพฤติ อยากจะปฏิบัติ

เราก็บอกนะ ใช้ ถ้าอยากประพฤติปฏิบัติ เราก็สาธุการ เราชื่นชมนะ แต่การปฏิบัติไม่ใช่ของง่ายหรอก การปฏิบัติ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ของเราที่ท่านทำจริงทำจ้งมานะ

ในทางโลกนะ มีสิ่งใดเขายังแนะนำ เขายังช่วยเหลือเจือจานกันได้ เวลาปฏิบัติฯ หลับตาไปแล้ว เวลาจิตเห็นจิต จิตเห็นกิเลส จิตเห็นอาการภายใน มันเป็นเรื่องส่วนตัวทั้งนั้นนะ นั้นเวลาจะประพฤติปฏิบัติมันถึงเป็นปัจเจกตั้ง เป็นสันตสิฏฐิโก ใจจำเพาะตนใจ ใจเพราะใจดวงนั้น ใจดวงนั้นเป็นผู้รู้

แต่ใจดวงนั้นถ้ามันผู้รู้ ถ้ารู้จริง อย่างเช่นหลวงตาพระมหาบัวท่านอยู่กับหลวงปู่มั่น จิตจะเป็นอย่างไร เราผ่านมามากแล้วแหละ

ครูบาอาจารย์ที่ท่านผ่านของท่านรู้ทั้งนั้นนะ แล้วรู้ถูกๆ ด้วย เพราะท่านรู้ผิดมามากมาย การล้มลุกคลุกคลาน การจะแก้กิเลสในใจของตนล้มลุกคลุกคลานทั้งนั้นนะ

เริ่มต้นถ้าจะไปเห็นกิเลส กิเลสมันก็ปลิ้นมันก็ปล้อน มันก็ผลัดก็ไต่ กิเลสบังเงาไป บอก “การปฏิบัติอย่างนี้สำเร็จแล้ว บรรลุแล้ว ธรรมมันเป็นแบบนี้” มันบังเงา กิเลสมันเอาธรรมมาอ้างอิง แล้วไต่คนที่โง่บ้าเช่อกก็เชื่อนะ เชื่อเพราะอะไรละ

ปัจเจกตั้ง สันตสิฏฐิโก ใจนี้ก็เหมือนกัน มันรู้มันเห็นเองใจ เราก็จับต้องได้เองใจ แต่นั่นอาการของใจทั้งสิ้น จิตมันหลอกมันลวงทั้งสิ้น นั่นพูดถึงว่ากรรมของสัตว์

ฉะนั้น การลงโทษลูกด้วยการตี เป็นบาปหรือไม่คะ

ถ้าการดีโดยความชอบธรรม โดยการอบรมบ่มเพาะ เราว่าไม่บาป แต่ถ้ามันฉุนมันเฉียว มันไปลงกับลูกนี้บาป เพราะเราเอาอารมณ์ของเรา เราเอาความพอใจของเราไปลงกับลูก

แล้วกรณีอย่างนี้ทางโลกเขาเรียกว่ามันเป็นปัญหาสังคม สังคมมันเป็นแบบนี้

ทางการเกษตรเขาอยากมีลูกมากๆ เพื่อใช้แรงงานในการทำการเกษตรไง แต่ในปัจจุบันนี้เขาจ้างแรงงานกันแล้วนะ มันเป็นเรื่องการบีบคั้นทางเศรษฐกิจ ถ้าเรื่องทางเศรษฐกิจก็มี เรื่องเวอร์เรื่องกรรมของสัตว์ก็มี

แต่ถ้าเป็นความจริงนะ เราตั้งใจของเราให้มันคง เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เรามีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ รัตนตรัยเป็นที่พึ่งอาศัย สัจธรรมๆ สัจจะความจริงอันนั้น เราเอาสิ่งนั้นเป็นตัวตั้ง

แล้วถ้าจิตใจของเราอ่อนแอ เราขาดสติ มันก็จะเกิดกิเลสมันครอบงำ มันก็สร้างเวรสร้างกรรม ถ้าสติปัญญาสมบูรณ์แบบ เราจะอบรมบ่มเพาะ เราจะดีบ้าง เราจะอบรมให้เขาเป็นคนดีได้ อันนี้มันเป็นอบรมบ่มเพาะ มันไม่เป็นบาปเป็นกรรมหรอก เพราะเขาเป็นลูกของเรา

เวลาคนเราเป็นสิ่งมีชีวิต พ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของลูกๆ เราก็เป็นพระอรหันต์ของเขา เราได้สร้างเขามา แล้วเราจะอบรมบ่มเพาะส่งเสริมให้เขาเป็นคนดีไปข้างหน้า แล้วกรรมปัจจุบันนี้ กรรมที่เราอบรมบ่มเพาะนี้กรรมปัจจุบัน แต่กรรมอดีต สิ่งที่เป็นจิตนิสัย เป็นทิฏฐิมานะในใจของเขา เขามีเศษนี้ติดหัวใจเขามา แล้วถ้าจากอดีต จากปัจจุบัน ถ้าสร้างคุณงามความดี อนาคตจะดีแน่นอนไง อนาคตจะเกิดจากปัจจุบันนี้ ปัจจุบันนี้มาจากอดีตไง

เราสร้างคุณงามความดีของเราๆ แต่มันไม่เป็นอิสระที่เราจะบังคับได้ทั้งหมด เพราะมันมีเชื้อไข มีกรรมเก่ามา แล้วกรรมปัจจุบันเราก็ตั้งใจ เพราะเราเกิดเป็นมนุษย์ไง เกิดมาพบพระพุทธศาสนาไง เราก็พยายามอบรมบ่มเพาะของเรานี้ไง แล้วถ้าดีงามก็เราประสบความสำเร็จในชีวิตในครอบครัว

แล้วเราประสบความสำเร็จในชีวิต ในลูกหลานของเรา เป็นคนดีในสังคม เป็นคนดี เป็นคนดีเท่านั้น เราเอาความเป็นคนดีพอ แล้วเขาจะทำการประสบความสำเร็จอย่างไรมันเป็นกรรม

ของสัตว์ แต่ให้เขาเป็นคนดี ให้เขามีความสุขในชีวิตของเขา เราดูแลเขาด้วยการที่เราเป็นพ่อแม่
จบ

ถาม : ข้อ ๒๙๒๗. เรื่อง “ศีล”

หลวงพ่อบ : เขายกเลิกคำถามไปแล้ว

ถาม : ข้อ ๒๙๒๘. เรื่อง “กลีบบัว”

ตอบ : เขาเขียนปัญหาถามมากมาย มากมาย เขาเขียนมาแล้วว่า หลวงพ่อบจะอ่าน
หรือไม่อ่านเป็นสิทธิหลวงพ่อบเลย ฉะนั้น เราถึงไม่อ่านไง

เพราะคำถามของเขา เขาบอกว่าเขาภาวนามาตั้งแต่ปี ๒๕๖๔ ปฏิบัติมา ถามหลวงพ่อบ
มากมาย ถามหลวงพ่อบมากมายไป เวลาปฏิบัติไปแล้วมันเป็นเหตุเป็นผล มันรู้มันเห็นสิ่ง
ต่างๆ ขึ้นมา

สิ่งอย่างนี้ใครๆ ก็รู้ได้

ถ้าโดยธรรมชาติของมนุษย์ เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา
พระพุทธศาสนามีพ่อแม่ พ่อแม่ ถ้าพ่อแม่เป็นสัมมาทิฐิพาไปวัดไปวา หรือถ้าพ่อแม่มีธุรกิจ
มีหน้าที่การงานรัดตัวขึ้นมา ถ้าเรามีสังคม สังคมเขาถึงเทศกาลต่างๆ ทำบุญกุศล

เราเป็นชาวพุทธไง เราก็ได้เห็นร่องเห็นรอยมา วัฒนธรรมประเพณีของชาวพุทธ แล้วถ้า
วัฒนธรรมประเพณีของชาวพุทธ เรามีชีวิตขึ้นมา เราต้องใช้ชีวิตของเราโดยปกติ เวลามันมี
ผลกระทบเรื่องชีวิต มันมีความทุกข์ความยากไป

เหตุผลที่เราแจกทอไฟฟ้าเด็กๆ ในความรู้สึกของเราคือเราพยายามจะทำบันไดหนีไฟไว้
ให้กับใจดวงนั้นๆ

ตึกสูง ตึกระฟ้าจะมีบันไดหนีไฟ การที่เราให้เด็กๆ ให้เด็กๆ ให้เด็กมันรับรู้ ให้มันฝังไปใน
ใจของมัน เวลามันโตขึ้นมา เด็กมันต้องโตขึ้นไป ถ้ามีการศึกษามีการเล่าเรียนต่างๆ มันต้องมี
เพื่อนมีฝูง มันต้องอยู่กับสังคม ถ้าวันไหนมันไปผลกระทบที่รุนแรง ผลกระทบรุนแรงนะ มันก็จะ
เอาคืนเขา ก็คุกตะราง ถ้ามันเป็นเบี้ยล่างเขา ก็ให้เขารังแกให้เจ็บช้ำน้ำใจ

แต่เวลามันเป็นทุกข์ เป็นทุกข์ขึ้นมา ถ้ามันไม่มีทางออก ถ้ามันคิดถึงทอพีไฟได้ ทางหนีไฟที่เราติดไว้กับใจของสังคมนั้นแหละ

ทุกข์เป็นอริยสัจ ทุกข์เป็นความจริง

ถ้าทุกข์เป็นอริยสัจ ทุกข์เป็นความจริง นี่ชาวพุทธไง เรามีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เป็นที่พึ่งไง ถ้ามีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เป็นที่พึ่ง มีทางบันไดหนีไฟ มีเรื่องอริยสัจ มีเรื่องสัจจะ เรื่องความจริง เรื่องเหนือเหตุเหนือผล

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อกาลิโก ไม่มีกาลไม่มีเวลา เป็นสัจจะความจริงตลอดไป แต่เราเป็นสมมุติ เราเกิดเป็นวาระชั่ววาระ เราตกทุกข์ได้ยากขึ้นมา ถ้ามันระลึกถึง เห็นไหม

เราทำของเราไว้ ทำไว้กับใจ ใจของเขาวชน แล้วถ้าเขาวชนมันมีบุญหรือไม่มีบุญ นั่นมันเรื่องของเขาวชนนั้น เราทำของเราๆ เพื่อสังคมๆ

ฉะนั้น เวลาคนที่จะประพฤติปฏิบัติ คนที่ฝึกหัดปฏิบัติไ้ มันก็เป็นเรื่องของสังคม สังคมทั้งนั้นนะ สังคมเพราะอะไร

สมมุติบัญญัติ โลกียบัญญัติ ปัญญาโลกๆ เราเกิดเป็นคน คนมีธาตุ ๔ และขันธ ๕ มีธาตุ ๔ และขันธ ๕ มันมีสัญชาตญาณ มีความคิด สัตว์มันก็มีความคิด สิ่งมีชีวิตมีความคิดทั้งสิ้น

นี่ไง เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น เวลาท่านเทศนาว่าการเทวดา อินทร์ พรหม

เทวดา อินทร์ พรหมคุยภาษาอะไร

ในโลกนี้ ตอนนี้อังกฤษ ภาษาจีน มันเป็นตัวอื่น แล้วภาษาท้องถิ่นละ แล้วคุยกันเรื่องภาษาอะไร เวลาหลวงปู่ชาท่านไปสอนฝรั่ง ท่านบอกว่าหลวงปู่ชาไม่ได้ภาษา แล้วไปสอนได้อย่างไร

แล้ววัวควายมันมีภาษาใหม่ แต่ถ้าเรารักวัวรักควาย วัวควายมันก็รู้ว่าเรารักมันนะ สุนัขให้อาหารมัน มันจะซื่อสัตย์กับเจ้าของมันมาก นี่ภาษาใจ ภาษาความรู้สึก

อริยสัจมันก็เป็นความจริงอันนั้นนะ

ถ้าเทวดา อินทร์ พรหมเขาใช้ภาษาอะไร

นี่ไง ภาษาใจเหมือนกัน ภาษาสิ่งมีชีวิตที่เกิดในวัฏฏะ นี่ถ้ามันเป็นเรื่องวัฏฏะ มันเป็นเรื่องการเกิดเป็นสมมุติบัญญัติ

ฉะนั้น เวลาปฏิบัติ มันจะมีอาการอย่างนั้น จิตมันเห็นอสุภะ มันเห็นเรื่องต่างๆ

มันเห็นอสุภะมันก็เห็นได้ มันเห็นได้โดยสุตมยปัญญา จินตมยปัญญา

แต่ถ้ามันเป็นข้อเท็จจริงนะ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ของเรา ถ้าเอ็งทำสมาธิไม่ได้ เอ็งทำความสงบของใจไม่ได้ ไม่มีสมถกรรมฐาน เวลาสิ่งที่เกิด สิ่งที่เกิดที่มันรู้มันเห็นต่างๆ ผันไป เวลาคนผันมันก็ผันไปใหม่

มีคนเขียนปัญหามากมาย เวลานั่งหลับไป เวลามันผันนะ เห็นอสุภะ เวลาพิจารณาของมัน แต่เวลาให้มันทำความสงบของใจมันทำไม่เป็น มันทำสมาธิไม่ได้

ถ้าทำสมาธิได้ สมถกรรมฐาน แล้วถ้ายกขึ้นสู่วิปัสสนา สมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน

ถ้ายกขึ้นสู่วิปัสสนาไม่เป็น พระกรรมฐานเกือบทั้งหมด ตายตงนี่หมดนะ

ถ้ามันยกขึ้นสู่วิปัสสนาเป็นนะ มันจะเห็นเลยว่าโลกียปัญญา ความรู้สึกนึกคิด ความจินตนาการ สิ่งที่อยู่ที่เห็นร้อยแปด แล้วมันได้อะไร

แต่โดยข้อเท็จจริงนะ คนที่ปฏิบัติทั้งหมดจะเป็นแบบนี้ เป็นอย่างนี้เพราะอะไร เพราะเราเกิดเป็นมนุษย์ไง ความเป็นมนุษย์มีสัญชาตญาณ มีความรู้สึกนึกคิดใจ จะชนชาติใด จะภาษาใด เขามีความคิดใหม่ มีทั้งนั้นนะ

แล้วความรู้สึกนึกคิดนี้ ถ้าจิตใจคนที่ดีงาม จิตใจคนที่มีวาสนา มันจะรู้มันจะเห็นอะไรที่เป็นความมหัศจรรย์

แล้วมันคืออะไรล่ะ

คุณเข้าทรงเข้าผีนั้นนะ เหมือนกัน เวลาไปนะ พวง! ลูกข้างหายคะ ต่อหน้าก็หาย กลับไปบ้านมันก็คิดอีกนะ มันหายไปได้อย่างไร คนนอก มันไม่ใช่ใจของตัวเอง มันเป็นไปไม่ได้หรอก

ฉะนั้น สิ่งที่ว่าเวลาเข้าทรงทรงเจ้านั้นนะ เวลาไป แล้วเราภาวนาไป เหมือนกัน ถ้าจิตแรงๆ มันเข้าเอง ทีแรกก็ไปทรงเจ้ากับเขา เข้าไปดูโคลงกับเขา พอเข้าไปแล้ว สุดท้ายแล้วตัวเองเข้าเลย ตัวเองเข้าเจ้าทรงเจ้า แล้วก็จะไปหาลูกศิษย์ลูกหาต่อไปเลย แค่นั้น โลกเป็นอย่างนี้

ถ้าโลกเป็นอย่างนี้แล้ว แล้วผู้ที่ปฏิบัติล่ะ

เวลาปฏิบัติไป ไปรู้ไปเห็นอะไรนะ ไซ้ ธรรมดา มันเป็นเรื่องธรรมดาๆ แล้วไม่ใช่ธรรมดาๆ นะ เราก็เคยเป็นอย่างนี้ บวชใหม่ๆ ก็เป็นอย่างนี้ ไปรู้นู่นรู้นี้ขึ้นมา พอทดสอบแล้วมันไม่จริง ทดสอบแล้วมันไม่จริงใจ

เพราะเราบวชใหม่ๆ นั่งสมาธิไปเห็นนิมิต เพื่อนๆ เพราะก่อนออกบวชก็รักกันมาก เป็นแก๊งหนึ่ง วันศุกร์กินเหล้าอย่างนั้น เป็นอย่างนี้ เวลาเพื่อนมาก็ วันนี้ถูกไหม วันนี้เป็นอย่างนั้น บางอย่างก็ถูก บางอย่างก็ไม่ใช่ เอ๊ะ! มันหลอก

ตั้งแต่วันนั้นมานะ จบ นิมิตไม่เอา จะเห็นอะไรก็ไม่เอา ก่อนนั่งสมาธิบอก นิมิตไม่เอา พอ นั่งสมาธิไปแล้วถ้าจิตมันลง เห็นไหม ก็เลสมันหลอก มันจะพาไปรู้ไปเห็นนั้นนะ ไม่เอา เวลาถ้ามันเกิดขึ้นจริงๆ ไม่เอา

เอาอะไร

เอาความสงบ ทำอยู่อย่างนี้

สิ่งที่ไร้สาระนั้นนะ ถ้าผู้ที่ปฏิบัติจะต้องประสบทุกคน โดยธรรมชาติของความคิด แล้วคนมันมีความคิด แล้วความคิดมีเวรมีกรรม มันรู้มันเห็นไปทั้งนั้นนะ แล้วไม่มีวาสนา คนอ่อนแอจิตใจอ่อนแอ เห็นอะไรก็คิดว่าตัวเองเห็นนั้นถูกต้อง

เหมือนคนอยู่ในที่มืด อยู่สองคน ไข้คนเห็นผีเยอะแยะเลย อีกคนบอกว่ากูนั่งสบาย ไม่เห็นอะไรเลย

ก็มันเห็นของมันไง มันจินตนาการของมันไง ไข้คนที่นั่งคนหนึ่งเขาไม่สนใจ เขาไม่เห็นไง

ไข้นี้ก็เหมือนกัน จิตเวลาสงบแล้วมันรู้มันเห็น เห็นอสุภะ

เราไม่เคยเชื่อเลย

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านผ่านกิเลสมาก่อน ท่านเผชิญหน้ากิเลส บุคคลคู่ที่ ๑ คู่ที่ ๒ คู่ที่ ๓ คู่ที่ ๔ ก่อนจะเข้าสู่คู่ที่ ๑ ปุถุชน กัลยาณชน

ปุถุชนคนหนาร้อยแปดพันเก้า มันเป็นพระอรหันต์แล้วพระอรหันต์อีก เป็นพระอรหันต์จนมันเป็นปุถุชนคนหนาอยู่อย่างนั้นนะ

กัลยาณชนเห็นรูป รส กลิ่น เสียงเป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร ถ้าเข้าสู่สัมมาสมาธิได้จะเป็นกัลยาณชน ถ้ากัลยาณชนจิตสงบแล้ว สมถกรรมฐาน ถ้ามันยกขึ้นสู่วิปัสสนา เห็นสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริง จะเป็นบุคคลคู่ที่ ๑ เพราะจิตเห็นสติปัฏฐาน ๔

แล้วถ้าพิจารณาไปถึงที่สุดแห่งทุกข์ เวลาพิจารณาไป เวลานิโรธดับทุกข์ตั้งแขนขาดกิเลสขาดซัดๆ ไม่ต้องถามใครหรอก

ถ้ามันจะหลง มันก็หลงข้างบนเท่านั้นแหละ แต่ข้างล่างมันจะรู้ได้ทันทีว่าโลกีย์ปัญญาเป็นอย่างไร

ก็เป็นอย่างที่กำลังถามที่เขียนมานี้

นอนอยู่ในโรงพยาบาลเห็นอสุภะ เห็นกายเป็นอสุภะ มันเป็นไตรลักษณ์ มันเน่ามันเปื่อย

ใครๆ ก็เห็น ตอนนี้นะ เขาล้างป่าช้ากันที่เขียวนซีอ ซากศพเต็มไปหมด ใช้นิติ
วิทยาศาสตร์เขาผ่าศพทุกวัน นี่มันคิดได้ มันจินตนาการได้ทั้งนั้นนะ แต่เราเห็นจริงหรือเปล่า

ถ้าเห็นกายเห็นจริงมันเห็นกิเลส

แล้วก็บอกว่า “กิเลสเป็นนามธรรม กิเลสมันจะรู้จักมันได้อย่างไร”

กิเลสก็ค้นหาความทะยานอยากไง สมุทัยในหัวใจ ไม่รู้จักอีกนะ

คนภาวนาไม่เป็นมันไม่รู้จัก ไม่รู้ต้นสายปลายเหตุ ไม่รู้ที่มาที่ไป

ถ้าคนปฏิบัติเป็น เหมือนทางการแพทย์เลย เชื่อโรคมันจะเกิดจากอะไร โรคนี้มันมาจาก
อะไร แล้วยาอะไรจะแก้ไข แล้วถ้าโรคภัยไข้เจ็บมันหนักขึ้นมามันเป็นเพราะอะไร

มันต้องมีที่มาที่ไปทั้งนั้นนะ ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ มันต้องมีเหตุมีผลของมัน

ถ้าจิต คือล สมภาติ ปัญญา คือล สมภาติ ปัญญา สมภาติทำไม่เป็น จินตนาการ จินตนาการไป
ก็อสุภะ จินตนาการไปก็ อูฐู! เห็นความมหัศจรรย์ แล้วก็หลงใหลไป

อาการของจิต

เป็นไปไม่ได้ เป็นไปไม่ได้ตรงไหน

ตรงที่เขาไม่รู้ว่าเป็นอะไร

บุคคลคู่ที่ ๑ บุคคลคู่ที่ ๒ อันนี้คือธรรมและวินัย นี่คือศาสดาของเรา พอจิตมันสงบแล้ว
ถ้ามันยกขึ้นสู่วิปัสสนาได้ พิจารณาไป สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สัตถ์พตปรามาส

เราฟังทางวิชาการเขาพูดบ่อย เรื่องว่าพระองค์นั้นสำเร็จอย่างนี้ พระองค์นั้นสำเร็จอย่าง
นั้น

เขาไม่พูดถึงสังโยชน์เลย

ทางวิชาการนะ ถ้าถึงที่สุดแล้วนะ สังโยชน์ ๑๐ สังโยชน์คือเครื่องร้อยรัดหัวใจไว้ หัวใจ
ของสัตว์โลก สิ่งมีชีวิตมันมีสังโยชน์ ๑๐ รัดไว้ แล้วไม่มีใครรู้ ไม่มีใครเคยเห็นมัน

ถ้าเห็นสถิติพื้นฐาน ๔ ตามความเป็นจริงแล้วพิจารณาไปแล้ว เวลามันปล่อยๆ มันปล่อย ก็ตั้งคชั้วครวๆ มันปล่อย นี่บุคคลคู่ที่ ๑ บุคคลคู่ที่ ๑ นะ เป็นบุคคลฝ่ายเหตุ มันยังไม่เป็น ฝ่ายผล

มันปล่อยๆ ถ้ามีครูบาอาจารย์คุ้มครองดูแลอยู่ แล้วให้ทำต่อเนื่องไป เวลามันดับทุกข์ นิโรธ มันขาด

มันปล่อยกับมันขาดไม่เหมือนกัน

เวลามันขาด นี่สังโยชน์ขาด ขาดไป ๓ ตัว สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตปรามาส

สิ่งที่มันร้อยรัด สิ่งที่มันเป็นความจงจำจิตอยู่นี่ ถ้ามันขาดออกไปแล้วเราไม่รู้ได้อย่างไร

เวลาเราโดนเครื่องจงจำอยู่นี่ไม่รู้ตัวเลยนะ แต่ถ้ารู้ตัวแล้ว รู้ตัวเพราะมันรู้มันเห็นตาม ความเป็นจริงไง แล้วถ้ามันทำลายเครื่องจงจำจากหัวใจออกไป มันไม่รู้ได้อย่างไร

ถ้ามันไปรู้ นั่นนะบุคคลคู่ที่ ๑ สมบูรณ์แบบ ฝ่ายเหตุและฝ่ายผล แล้วกิเลสมันก็หลอก เป็นชั้นๆ ขึ้นไป ถ้ากิเลสมันหลอกเป็นชั้นๆ ขึ้นไป นี่ไง ถ้ามันเป็นข้อเท็จจริงมันต้องเป็น ข้อเท็จจริงอย่างนี้

ไถ่อย่างที่ว่าถามนี้ “แล้วแต่หลวงพ่อกจะอ่านหรือไม่อ่าน”

เราเข้าใจของเราว่า เขาก็คงสงสัยเหมือนกัน ว่าเขาฟังพระ ฟังครูบาอาจารย์ เวลาบอกว่ามันปล่อย มันเห็นอสุภะ

แล้วเขาก็เคยเขียนคำถามนี้มาถามเราบ่อยๆ ตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ สี่ห้าปีที่แล้ว ก็ถามกันมา ตลอด เวลาถามมาตลอด

เวลาหลวงตาพระมหาบัว หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านพยายามให้สังคมเชื่อถือศรัทธา แล้วพยายามให้สังคมชาวพุทธฝึกหัดปฏิบัติ เวลาจะให้ฝึกหัดปฏิบัติ ทำสิ่งใดก็ได้ ทำความสงบ ของใจเข้ามา ทำความสงบของใจเข้ามา

ถ้ายังไม่มีหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ของเรา เขาไม่เชื่อว่ามรรคผลมี เขาไม่เชื่อว่าภพชาติมี ไม่มีใครเชื่อหรอก เพราะอะไร เพราะกิเลสมันหนา แล้วตั้งคมมันตอกย้ำ ว่าไอ้พวกเชื่อนี้ไอ้พวกล้ำหลัง ไอ้พวกที่ไม่ทันสมัย ไม่เท่าทันโลก

แต่หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านเท่าทันกิเลส ท่านชำระล้างกิเลส จนเป็นที่เชื่อถือมั่นคงของชาวพุทธ

ไอ้พวกที่ดัดจริต ไปแปะครูบาอาจารย์อยู่ ๒ วัน ออกไปมั่นว่ามั่นแก่ง มั่นวางแนวทางปฏิบัติ

ไร้สาระ ไร้สาระมาก

เพราะหลวงตาท่านบอกว่า พิธีกรรม

มันเป็นแค่พิธี ไอ้การนั่งสมาธิภาวนา ไอ้การเดินจงกรม มันก็พิธีปฏิบัติ ขนาดพิธีปฏิบัติเอามาเถียง เอามาโต้แย้งกัน แล้วข้อเท็จจริงมีอยู่ที่ไหน

ถ้ามันมีข้อเท็จจริง ปฏิบัติอย่างไรก็ได้

เพียงแต่ว่าหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น วงกรรมฐาน กองทัพธรรมๆ เริ่มต้นก็หลวงปู่มั่น หลวงปู่เสาร์ ให้หลวงปู่สิงห์ มหาปิ่น เป็นฝ่ายอำนวยการ ฝ่ายการเผยแผ่ แต่โดยข้อเท็จจริง หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านวางไว้ให้เป็นแนวทาง

หลวงตาพระมหาบัวท่านถามหลวงปู่มั่นไม่ว่า พระในสมัยพุทธกาลห่มผ้าสีอะไร ห่มผ้าอย่างไร

เพราะเราพยายามจะวางรากฐานให้มันถูกต้องไง

เวลาหลวงปู่มั่นท่านก็ไปเข้าฌานสมาบัติของท่าน ย้อนกลับไปดู แล้วเวลาถึงเวลาก็บอกหลวงตาพระมหาบัวไป

สมัยพุทธกาลมีผ้าแก่นขนุนอย่างกลาง อย่างอ่อน

นี่ไง พยายามจะฟื้นฟู พยายามวางแนวทางความเชื่อถือ แล้วถ้าความเชื่อถือแล้ว จาก
ปุถุชน กัลยาณชน โลกียะเป็นโลกุตตระ สิ่งที่เกิดจากโลกเป็นธรรม

ไฉนมันเอาโลกล้วนๆ เลย ถ้ายังไม่มีใครมั่นใจ มีใครสนใจ ไม่มีใครเชื่อมั่นใน
พระพุทธศาสนา มันก็เหมือนศาสนานี้เป็นการทรงเจ้าเข้าผี การทรงเจ้าเข้าผีไม่ใช่ศาสนา การ
ทรงเจ้าเข้าผีนั้นนะถือนอกพระพุทธศาสนา ขาดจากไตรสรณคมน์

ไตรสรณคมน์มีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เท่านั้น แล้วเราเชื่อพระพุทธ พระธรรม
พระสงฆ์ด้วยสติด้วยปัญญาของเรา เราทำบุญกุศล เราถือศีลปฏิบัติธรรม อย่างอื่นไม่มีปัญหา

อยากจะบอกว่าไร้สาระ เดียวจะเกินไป

อย่างอื่นไร้สาระ เพราะอะไร เพราะมันเป็นพิธีกรรม มันเป็นวัฒนธรรม มันเป็นประเพณี
มันเป็นประเพณีเท่านั้น แต่ที่เราทำๆ เราฝึกหัดใจของเรา

เขาออกกำลังกายเพื่อสุขภาพกาย เราประพฤติปฏิบัติเพื่อสุขภาพจิต เราต้องการจิตเรา
ให้เข้าสู่รัตนตรัย เข้าสู่พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เข้าสู่ความตื่นตัว เข้าสู่ความเบิกบาน เข้าสู่
ความเป็นจริง ไม่ใช่ให้อารมณ์ความรู้สึกครอบงำ แล้วไปถือกันกระต่ายตื่นตูมไป แล้วปฏิบัติ
อย่างนั้นๆ จะขั้นนั้นๆ

แล้วเขาคงสงสัย ถึงเขียนมา ๓ หน้า ๔ หน้าเลย เขียนตั้งแต่เขาเข้าโรงพยาบาล เห็น
ร่างกายเป็นอสุภะ เห็นมันเน่ามันเปื่อย

คนฝันฝันมาเยอะแยะ คำถามโดยความฝันมาถามเราเลย หลวงพ่อเป็นอย่างนั้นๆ เราก็
ตอบ

หนูฝันค่ะ

จบเลย เพราะอะไร ขาดสติ ขาดความเป็นปัจจุบัน ฝันเป็นอารมณ์ ทุกคนแก้ไขอารมณ์
ไม่ได้

แต่เราทำความเข้าใจ เพราะชนะอารมณ์ของตน ถ้าจิตมันชนะอารมณ์ทั้งหมด มัน
ถึงจะเป็นสัมมาสมาธิ เพราะมันเป็นหนึ่ง ไม่พาดพิงอารมณ์

จิตมันไม่มีกำลัง มันพาดพิงอารมณ์ เราถึงว่าอารมณ์ คิดว่าอารมณ์นี้เป็นจิต แต่ถ้า
อารมณ์เป็นจิต อารมณ์มันขึ้นๆ ลงๆ จิตเราก็ต้องขึ้นๆ ลงๆ ไปตามอารมณ์นั้นสิ แล้วอารมณ์มัน
หายไป จิตก็ต้องตายสิ มันไม่มี

ฉะนั้น สิ่งที่มีมันเป็นสัญญาอารมณ์ มันเป็นอารมณ์ เราพยายามพุทโธ กำหนดอานาปาน
สติ เวลาจิตมันสงบ มันไม่พาดพิงอารมณ์ใดๆ เลย แล้วพอมันไม่พาดพิงอารมณ์ใดๆ ทั้งสิ้น มัน
เป็นตัวของมันเอง แค่นี้มันก็มีหัตถ์จรรยจะจะเป็นจะตายแล้ว ถ้าคนไม่มีครูบาอาจารย์ดูแล

ถ้ามีครูบาอาจารย์ดูแล สมาธิเป็นสมาธิ ถ้าสมาธิ สมถกรรมฐาน ถ้ามันยกขึ้นสู่
วิปัสสนา มันจะเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต มันไม่ใช่เห็นโดยสัญญาอารมณ์ มันไม่ได้เห็นโดย
การขาดสติ มันเห็นชัดๆ จากจักขุญาณ จักขุญาณ ตาของใจ

ใจที่มีติดบอด แล้วหลงไหลได้ปลื้มไปกับกระแสสังขม แล้วสังขมมันคงขึ้นมาด้วย
กรรมฐาน ด้วยหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น

ไอ้พวกมาแปะ เข้ามาแปะแคว้นสองวัน แล้วก็เอาแบรนต์ไปขาย กรรมฐาน อยู่!

มันเป็นสัญญาอารมณ์ มันไม่มีเหตุไม่มีผล แล้วมันไม่มีเหตุไม่มีผล แล้วพูดไปสังขมก็
เชื่อ เพราะสังขมก็ไม่มีเหตุมีผล แต่พวกนี้ไม่กล้าเข้าไปใกล้ครูบาอาจารย์ที่เป็นจริงนะ เพราะมัน
คนละเรื่องเดียวกัน มันเป็นเรื่องโลกียะ เรื่องโลก เรื่องเข้าทรงทรงเจ้า เรื่องการถือขลัง ถือเรื่อง
สัจจะ

แต่ถ้ามันเป็นธรรม เห็นอโลก

ฉะนั้น สิ่งที่เป็นโลกๆ มันก็เป็นเรื่องโลกๆ ถ้าสิ่งที่เป็นธรรมนะ สิ่งที่เขารู้เขาเห็น เขา
มหัตถ์จรรยแล้วแต่นะ ให้กำหนดพุทโธสิ

เรามีเยอะ พวกนักปฏิบัติเขาว่าเขาได้ออกาคามี ส่วนใหญ่จะได้ออกาคามีทั้งนั้นนะ พอมา
หาเรานะ เอ็งจะได้คาไม่คามันเรื่องของเอ็ง ถ้าเอ็งอยากฝึกหัดปฏิบัติ เอ็งกำหนดพุทโธๆ

เขาก็พุทโธของเขาไปนะ หลายคนมาก เวลาพุทโธๆ จิตมันสงบ อู้ฮู!

คนวานะ ถ้ามันรู้มันเห็นสิ่งใดครั้งแรกมันจะตกใจ แล้วมันจะตื่นตื่น เขามหาหาเรา
“ไอ้โฮ! พุทโธหลวงพ่อดีกว่าอนาคามีอีก”

คำว่า “พุทโธหลวงพ่อดีกว่าอนาคามี” ไม่ใช่ของหลวงพ่อรอก ของพระพุทธรเจ้า แต่
เวลาเขาพุทโธๆ จิตมันสงบ มันเป็นสัมมาสมาธิไง มันเป็นข้อเท็จจริงไง สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบ
ไม่มี ข้อเท็จจริงอันนั้นมันเหนืออนาคามีของเขา

เพราะสิ่งที่อนาคามีคือสัญญาอารมณ์ คือการคาดหมายกันมาตลอด คือการคาดหมาย
เข้าสังคม มันเป็นอุปาทานหมู่ อุปาทานคนหนึ่งบอกว่าอย่างนี้คืออนาคามี แล้วอีกคนก็สร้าง
อารมณ์แบบนี้ ก็ได้อนาคามีเหมือนกัน มันก็เป็นการสร้างอารมณ์ สร้างอารมณ์กันไปเป็น
อุปาทานหมู่

เวลาพุทโธๆ จิตมันสงบ มันเป็นปัจเจกตั้ง เป็นสันติปฏิริโกของจิตของเรา มันไม่ใช่เป็น
อุปาทานหมู่ แล้วมันไม่ใช่เป็นสัญญาอารมณ์ มันไม่ใช่สิ่งใดที่ประทานให้ มันเป็นจริงนะ

“ไอ้โฮ! พุทโธหลวงพ่อดีกว่าอนาคามีอีกนะ”

มีคนมาพูดอย่างนี้เยอะ แต่ออกจากเราไปก็ตัดจิตไปหมดเลย เห็นไหม เพราะอะไร
เพราะจิตใจเขาอ่อนแอ ทั้ๆ ที่เขารู้กันว่าสัมมาสมาธิดีกว่าอนาคามีอีก

โทษนะ พระอนาคามีเป็นพระอนาคามี ละสังโยชน์ได้ ๕ แต่คำว่า “อนาคามีของเขา”
คือความหลง ไม่ใช่อนาคามีที่แท้จริง

พระอนาคามีเราสาธุนะ ถ้าใครได้ พระอนาคามีโดยสมบุรณ์ โดยข้อเท็จจริง สาธุ ไม่เกิด
บนกามภพอีกแล้ว แต่ต้องบอกมาว่าทำอะไร ถูกผิดว่ามา

แต่เขาบอกว่า หลับไปตื่นมาเป็นอนาคามี

พุทโธดีกว่าเยอะเลย แล้วจะดีต่อเมื่อเขาพุทโธได้

แล้วเวลาเขาออกไปแล้วเขาก็ไปทำอนาคามีอย่างเดิม เพราะอะไร เพราะมันเป็น
อุปาทานหมู่ เพราะมันมีหมู่พวก มันมีสังคมรองรับ

แต่ถ้าทำพุทโธๆ จิตสงบเป็นสัมมาสมาธิ มันเป็นเอก เป็นหนึ่งเดียวในใจของตน แล้วตัวเองไม่มีวาสนา อ่อนแอ จะต้องมียังคมรองรับ จะต้องมีคนคอยคุ้มครอง ใ้ฉันไร้สาระ มันเป็นเรื่องจิตใจอ่อนแอไป

เราถึงได้พูดว่า อยู่ที่วาสนาๆ วาสนาของคนอ่อนแอ ไม่มีสัจจะไม่มีความจริง ไม่สามารถยืนอยู่โดยข้อเท็จจริงได้ เพราะพระพุทธศาสนาไม่ให้เชื่ออะไรเลย ไม่ให้หวังพึ่งใครทั้งสิ้น ปัจจุบันตั้ง สันติภุมิโก ฟังพุทธะในใจของตน แล้วต้องมีครูบาอาจารย์ที่เป็นจริง ชี้ได้หมดนะ

ไม่ต้องมาตัดจิตภาวนาอดหรรษา แค่ทำตัวก็รู้แล้ว ไม่มีศีล ศีล สมาธิ ปัญญา ถ้ามันยังวอกแวกวอแวอยู่ ศีลมันอ่อนแอ ในเมื่อคนที่มันอ่อนแอ มันจะมันคงได้อย่างไร แต่ถ้ามันเป็นสมาธินะ เรื่องทุศีลไม่มีหรรษา เรื่องกะล่อน เรื่องต่อแหล่ไม่มี

ใ้ที่ยังต่อแหล่อยู่แล้วบอกภาวนาเก่งๆ อ้อว มันจะอ้อว

แต่มันเป็นเรื่องของสังคมนะ เรื่องวาสนาของคน อย่าดูถูกดูแคลนกัน ไม่เคยดูถูกดูแคลนใครนะ แต่รู้ว่าอันนั้นจริงและไม่จริง อันนั้นใช่และไม่ใช่

แล้วถ้าจะให้คนที่ใช่ทำได้จริง เอ็งแก้ไขที่ไหนล่ะ เพราะมันเป็นอดีตชาติ จิตนิสัยมันมาจากอดีต เราไปแก้อดีตไม่ได้ เราแก้ประวัติศาสตร์ไม่ได้ เราแก้เวรกรรมอดีตไม่ได้

แต่ปัจจุบันนี้ต่างหาก ถ้าเขามีสัจจะ เขามั่นคงของเขา แสดงว่าอดีตเขาดี เขาโลเล เขาปลิ้นปล้อน เขากะล่อน มันก็อดีตของเขา เราไปแก้อดีตเขาไม่ได้ไง แต่ในปัจจุบันมาเกิดเป็นเขาเกิดเป็นใครก็แล้วแต่ แต่ถ้ามีวาสนานะ มันจะไผ่ดี หนึ่ง ไผ่ดี ชั่วไม่เอา

แล้วที่มันกะล่อน มันปลิ้นปล้อน มันชั่วทั้งนั้น แล้วบอกว่า อนาคตามีนะ อนาคตามี

สังเวช สังเวชมากๆ เอ็งออกไปซะ เอ็งกลับไปอยู่พวกมึงนูน

ใ้ของเราเอาจริงเอาจังของเรา

นี่คำถามนะ คำถามไ้ เพราะถามมา เราจะพูดวิัจัย นี่เป็นการวิัจัยสังคม วิัจัยวาสนาของคน แล้วผู้ถามก็ถามมาเยอะ

เมื่อก่อนนะ เรามีสัจจะมีความจริงมาก เราห่วยใยคนที่ปฏิบัติ เพราะไอ้ข้า้หฺมฺรฐา ไอ้ข้า้หฺมฺรฐา
แห่ง ไอ้ยุไอ้แห่ย ไอ้หลอกหลวงลวงเอาหัวใจของศรัทธาไทยไปไ้

ถ้าเราไม่เชื่อฟังใครเลย เราถึงมีสัมมาสมาธิในหัวใจของเรา มันเป็นสิทธิ เป็นเสรีภาพ
ของบุคคลคนนั้น ทำไม่ต้องให้คนมาหลอกมาลวง แล้วมาหลอกเอาหัวใจของเราไป หัวใจของ
เราแท้ๆ อยู่ในหัวอกของเรานี้ ทำไม่ต้องเอาไปฝากให้คนอื่นเขาหลอกหลวง พระพุทธศาสนา
ไม่มี บั้จ้ตตั้ง สันทิฐฐิโก สิทธิเสรีภาพอยู่ในใจของคน แล้วปฏิบัติให้จริงขึ้นมา นั้นนะเป็น
สมบัติของคน

เมื่อก่อนที่ตอบปัญหา ตอบปัญหาเพราะเหตุนี้ แต่คำถามเดี๋ยวนี้มันเป็นคำถามที่แบบ
ว่าวิปัสสนิก มันเป็นเรื่องไร้สาระ ก็ทนตอบอยู่นี้ ไ้ล้จะเลิกแล้วนะ จบ

ถาม : ข้อ ๒๙๒๙. เรื่อง “ขอยกเลิกคำถามเรื่องศีล”

ตอบ : เรื่องศีลข้อที่ ๑ กับเรื่องคำถามข้อที่ ๒ มันเป็นคำถามและคำตอบในตัวมันเอง

คำถามแรก เราเป็นวิตกกังวล เราสงสัยไปทั่ว เราจะถือศีล เราจะประพฤติปฏิบัติ ก็ไป
โทษเขาทั่ว

จะมีศีลไม่มีศีลก็คือตัวของเรา จะประพฤติปฏิบัติไม่ประพฤติปฏิบัติก็ตัวของเรา

ไ้นี้ไปโทษเขาไปทั่วเลย ไม่ต้องเขียนมาอีกแล้วนะ เพราะอะไร เพราะคำถามคำแรกเรา
ไปเพ่งโทษคนอื่นเขา แล้วเราก้เดือดร้อน

เวลาเรารู้ข้อเท็จจริงแล้ว การเพ่งโทษ ถ้ามันแสดงตนขึ้นมาว่าไม่ใช่อย่างที่เรารู้โทษเขา
โทษใครละ ที่นี้โทษใคร ตัวเองทำให้ตัวเองเดือดร้อน แล้วตัวเองก็ทำให้พ่อให้แม่ ให้คนข้างเคียง
เดือดร้อน ความเดือดร้อนเพราะเป็นวิกลจริตกับใจของเราเอง เราวิกลจริต แล้วบอกว่าอยาก
จะถือศีล อยากจะปฏิบัติ อยากจะเป็นพระโสดาบันในชาตินี้

ความเป็นพระโสดาบันด้วยการเพ่งโทษคนอื่น ด้วยการจับผิดคนอื่น มันจะเป็นโสดาบัน
ได้อย่างไร

ความเป็นโสดาบันมันต้องเป็นโสดาบันในจิตของเรา คีลก็เป็นศีลของเรา สมาธิก็เป็นสมาธิของเรา ปัญญาก็เป็นปัญญาของเรา แล้วถ้ามันจะเกิด มันต้องเกิดขึ้นจากเรา

แต่นี้เราจะทำอะไรก็แล้วแต่ เราไปโทษคนอื่นหมดเลย คนอื่นผิดศีล คนอื่นทำไม่ดี เราต้องอยู่กับเขา เราลำบากลำบากกับเขา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนพระไว้ พระนี่นะ โดยทั่วไปพวกโจรมันปล้น นั่นนะโจร ถ้าเป็นพระ เขาเรียกว่ามหาโจร เพราะหลอกลวงให้เขาเอามาถวายให้ถึงที่

แล้วมันมีชาววัชชีเขาเรียไรมาสก คือรับเงิน พระพุทธเจ้าให้พระสารีบุตร เป็นสัทธิวิหาริกของพระสารีบุตร ให้พระสารีบุตรไปให้เขาออกจากที่นั่นไป

พระสารีบุตรบอก โอ้ย! เขาเป็นนักเลง

พระพุทธเจ้าบอกว่า ให้ไป ให้พระไป แล้วไล่เขาออกไป แล้วถ้าสังคมนั้นเขาเป็นสังคมเราหลงไปในสังคมนั้น ถ้าสังคมนั้นเป็นอย่างนั้น ให้ค้ำใจไว้ในใจ

นี่อยู่ในพระไตรปิฎก

ในสังคมทุกสังคมนี่ทั้งคนดีและคนชั่ว แล้วถ้าคนชั่วมันรวมตัวขึ้นมาแล้ว เป็นสังคมขึ้นมาแล้ว มันมีปัญหาไปมาก แล้วเวลาคนที่เป็นคนดีที่จะไปแก้ไข แก้ไขไม่ได้ ให้ค้ำใจไว้ในใจ คือเราไม่ทำความชั่วไปกับเขา เราไม่ทำความชั่ว

เขาจะทำความชั่วเป็นกรรมของสัตว์ แต่ถ้าเรา่วมไปด้วยนี่สภาคกรรม ที่เกิดร่วมเวรร่วมกรรม เรื่องเวรเรื่องกรรมมันมากมายมหาศาล

ฉะนั้น สิ่งที่ว่า เทียบโทษแต่คนนั้น โทษแต่คนนี้ แล้วตัวเองก็อยากเป็นโสดาบัน

โยม จบแล้วนะ ไม่ต้องเขียนมาอีกแล้ว เรื่องไร้สาระ เอวัง